

Souhlas poškozeného s trestním stíháním

Právní nástupnictví upravené v § 45 odst. 3 tr. ř. je omezeno pouze a výslovně na dva nároky, a to uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Jenom ve vztahu k těmto nárokům přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, na jeho právního nástupce. Žádné další nároky, resp. žádná další práva, zejména právo udělit nebo odepřít souhlas s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř., nemohou plynout z takového nástupnictví.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 682/2016, ze dne 27.7.2016)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněných G. A., a D. T., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. 10. 2015, sp. zn. 3 To 42/2015, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 50 T 3/2014, a rozhodl tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněných G. A. a D. T. odmítají.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 50 T 3/2014, uznal obviněné G. A., D. T. a obchodní společnost VTI Integra System, s. r. o., všechny vinnými zvláště závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, který podle skutkových zjištění soudu spáchali tím, že

obvinění G. A. a D. T. společně po předchozí dohodě, s cílem vylákat finanční prostředky pod záminkou dodání zboží a neoprávněně se tak obohatit, obviněný G. A. jako jediný jednatel a jediný společník obchodní společnosti VTI Integra System, s. r. o., se sídlem O., založené dne 8. 11. 2012, poté, co po předchozí domluvě obviněného D. T. s jednatelem obchodní společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., se sídlem O., společnost VTI Integra System, s. r. o., v několika případech řádně dodala společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., zastoupené jednatelem J. S., tonery do tiskáren v hodnotě 696 474 EUR, čímž vzbudila u tohoto obchodního partnera dojem solidnosti, dne 23. 1. 2013 zaslal z emailové adresy společnosti VTI Integra System, s. r. o., vtiintegra@seznam.cz na emailovou adresu společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., nabídku zboží - tonerů do tiskáren v ceně 196 653,56 EUR včetně DPH, a to v době, kdy již jednal o prodeji obchodního podílu I. Z., a tato skutečnost byla J. S. zamlčena, načež společnost KMJS DUO SERVIS, s. r. o., nabídku téhož dne akceptovala, a dne 25. 1. 2013 účetní této firmy (správně má být: společnosti) bezhotovostním převodem z účtu č. ... vedeného u Raiffeisenbank, a. s., převedla na účet společnosti VTI Integra System, s. r. o., č. účtu ... vedený u Raiffeisenbank, a. s., částku 196 653,56 EUR, tj. 5 035 314,40 Kč, čímž byla uhrazena zálohová faktura č. ... vystavená dodavatelem společností VTI Integra System, s. r. o., na odběratele společnost KMJS DUO SERVIS, s. r. o., dne 23. 1. 2013 se splatností dne 28. 1. 2013 na částku 196 653,56 EUR, a poté, co byl obviněný D. T. telefonicky upozorněn J. S. na převod této částky, finanční hotovost ve výši 4 900 000 Kč z účtu společnosti VTI Integra System, s. r. o., dne 25. 1. 2013 vybral obviněný G. A. za doprovodu obviněného D. T., a následně vybrané finanční prostředky použili pro vlastní potřebu, aniž by bylo požadované zboží společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., dodáno, přičemž dne 31. 1. 2013 obviněný G. A. převedl obchodní podíl ve společnosti VTI Integra System, s. r. o., na I. Z., osobu neznalou podnikání, a tto jednáním způsobili poškozené společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., škodu ve výši 5 035 314,40 Kč,

Obviněný G. A. byl za zvláště závažný zločin podvodu odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku k

trestu odnětí svobody v trvání pět roků. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku byl pro výkon trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu podnikání s předmětem činnosti výroba, obchod a služby, a dále v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstvech na dobu čtyř let. Podle § 70 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to osobního motorového vozidla zn. AUDI A4 AVANT bílé barvy, RZ ..., VIN kódu: ..., registrovaného na obviněného G. A., uloženého v AUTOSERVISU PROCAR - D. B., O.

Obviněný D. T. byl za zvlášť závažný zločin podvodu odsouzen podle 209 odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání pěti roků. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku byl pro výkon trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 70 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to finanční hotovosti ve výši 470.000 Kč uložené na depozitním účtu Krajského soudu v Ostravě u České národní banky, a. s., č. Podle 70 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to osobního motorového vozidla zn. FORD MONDEO, černé metalízy, RZ ..., VIN kódu: ..., registrovaného na obviněného D. T., uloženého v AUTOSERVISU PROCAR - D. B., O.

Obviněná právnická osoba, obchodní společnost VTI Integra System, s. r. o., byla odsouzena podle 16 odst. 1 zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, k trestu zrušení právnické osoby.

Podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku soud rozhodl o zabránění osobního motorového vozidlo zn. MERCEDES-BENZ E320 CDI, černé metalízy, RZ ..., VIN kódu: ..., registrovaného na A. A., uložené v AUTOSERVISU PROCAR - D. B., O.

Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená A. A., trvale bytem F.-M., Č., odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 7. 10. 2015, sp. zn. 3 To 42/2015, podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání obviněných G. A., D. T., poškozené a současně zúčastněné osoby A. A.

Obviněný G. A. podal proti tomuto usnesení prostřednictvím obhájce Mgr. Jiřího Ježka včas dovolání opírající se o dovolací důvody § 265b odst. 1 písm. a) a g) tr. ř. Obviněný namítl s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř., že proti němu bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv bylo podle zákona nepřipustné. Z obsahu odůvodnění dovolacího důvodu je zřejmé, že jde o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., a nikoliv o nesprávně označený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. Obviněný vytyká, že proti němu nemělo být vedeno trestní stíhání ze dvou důvodů: jednak proto, že (jediná) poškozená A. A. vyslovila nesouhlas s jeho trestním stíháním, a jednak proto, že jeho trestní stíhání bylo v rozporu se zásadou ultima ratio. Dále dovolatel namítá, že skutek popsáný ve výroku rozhodnutí není trestným činem; z opatrnosti namítá též jiné nesprávné právní posouzení věci, pokud jde o výši škody, které má dopad na právní kvalifikaci činu. Nesprávné hmotněprávní posouzení věci spatřuje dovolatel též v nesprávném vyhodnocení podmínek pro uložení trestu propadnutí věci. Kromě toho vytyká extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými závěry soudu. Námitky podrobně rozvedl následujícím způsobem.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný především namítl, že skutek byl nesprávně kvalifikován jako zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, protože popis skutku podle jeho názoru nevyjadřuje všechny znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu, zejména chybí popis zavinění, ale i objektivní stránky trestného činu. Jednání obviněných mělo spočívat v tom, že dovolatel údajně zaslal 23. 1. 2013 e-mailem nabídku zboží v

době, kdy jednal o prodeji obchodního podílu společnosti, a adresátovi e-mailu tuto skutečnost zamlčel. Zamlčení takové okolnosti nemůže naplňovat znak podvodného jednání, neboť ani samotný převod obchodního podílu nemohl způsobit škodu společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o. I v případě, pokud by skutková věta rozsudku byla formulována řádně, nejednalo by se o zvláště závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, neboť škoda nedosahovala pěti milionů korun. Za škodu společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., nemůže být považována částka 196 653,56 EUR včetně DPH, ale DPH je nutno odečíst. Tento rozdíl má přitom kvalifikační význam, neboť škoda tím klesne významným způsobem pod hranici pěti milionů korun (při 21% DPH bude škoda činit cca čtyři miliony). K otázce výše škody a započítávání DPH, odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2013, sp. zn. 25 Cdo 3039/2011.

Obviněný na základě tohoto dovolacího důvodu namítl, že soudy nesprávně vyhodnotily podmínky pro uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, protože vozidlo nabylo od předcházejícího vlastníka ještě před skutkem, za který byl odsouzen. Nesprávně hmotně právní posouzení věci shledává v tom, že údaj ve velkém technickém průkazu k vozidlu neprokazuje okamžik nabytí vozidla, protože ani zápis v registru motorových vozidel nemá konstitutivní účinky a jde pouze o evidenci vozidel. Odkázal při tom na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 4 Tdo 521/2009.

Obviněný také namítl, že v jeho trestní věci měla být aplikována zásada ultima ratio. Výslovně uvedl, že oba obvinění a poškozená A. A. jsou fakticky jedna rodina a poškozená projevila opakovaně a zcela jasně nesouhlas z jeho trestním stíháním. Podle obviněného je nutno zásadu subsidiarity trestní represe vykládat tak, že k ochraně demokratického státního a společenského řízení práv a svobod jednotlivců a ochraně jejich života, zdraví a majetku je třeba používat především mimotrestní prostředky.

Obviněný vznesl výhradu extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými závěry soudů. Poukázal na to, že svědek J. S., bývalý jednatel společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., vypověděl, že veškeré obchody dojednával s obviněným D. T., který byl také přítomen při předání zboží, na rozdíl od dovolatele, který mu nebyl nikdy přítomen. Obviněný D. T. také svědku J. S. sdělil, že společnost VTI Integra System, s. r. o., je jeho, ale má nějaké problémy, a proto ji nemůže mít napsanou na sebe a napsal ji na švagra (dovolatele). Svědek J. S. také uvedl, že když se u posledního obchodu nedočkal zboží a zjistil, že obviněný D. T. mu nezvedá telefony ani není doma, nejprve vyhledal dovolatele, který mu řekl, že podle instrukcí obviněného D. T. vybral peníze, které mu předal. Na žádost svědka dovolatel následující den podepsal společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., směnku na 5 000 000 Kč. Tyto skutečnosti jsou v rozporu se závěrem soudu, že dovolatel byl na podvodu domluven s obviněným D. T. Nálezací soud v tomto směru vycházel údajně z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Další námitky vznesl k provádění důkazů odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu a dodal, že „nastrčenost“ dovolatele jako jednatele „na oko“ vyplývá i z ostatních provedených důkazů, a proto skutkové závěry soudu ohledně zavinění dovolatele, jeho informovanosti a dohody se spoluobviněným D. T. je nutno hodnotit jako extrémní rozpor mezi důkazy a skutkovými závěry.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. obviněný uvedl, že poškozenou v trestním řízení byla A. A., která je jeho sestrou a opakovaně sdělovala orgánům činným v trestním řízení, že nesouhlasí s trestním stíháním svého bratra G. A. Poškozenou se stala nejen převodem pohledávky KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na náhradu škody, ale zejména tím, že došlo k převodu jmění uvedené společnosti na jediného společníka, kterým byla právě A. A., čímž došlo k transformaci (přeměně) jedné osoby v osobu druhou podle zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

Vrchní soud v Olomouci však posoudil její jednání následovně: „Z pohledu těchto zásad a výkladových pravidel, na nichž je v České republice založeno posuzování všech právních vztahů, je dle odvolacího soudu zcela zřetelné, že účelem uzavření celého souboru smluvních závazků nebylo nic jiného, než zneužití jejich výsledků k pokusu o aplikaci práva A. A. na vyjádření nesouhlasu s trestním stíháním obou obžalovaných. J. S. jako představitel druhé strany smluvních ujednání zjevně nepostupoval na základě zcela svobodné vůle.“ (srov. str. 19 napadeného usnesení, 2. až 3. řádek shora).

Podle Vrchního soudu v Olomouci je třeba vykládat § 45 odst. 3 tr. ř. tak, že dopadá pouze na přechod práva, nikoli na převod práva. Odvolací soud „je přesvědčen, že ustanovení o přechodu práv poškozeného na jeho právního nástupce musí být vykládán v souvislosti s účelem samotného trestního řízení, jehož nedílnou součástí je i řízení adhezní. Slouží tak výhradně k zajištění práv subjektů, na něž v důsledku objektivních skutečností práva původního poškozeného přešly například v důsledku úmrtí fyzické osoby, zániku právnické osoby, změně osoby (cessio ex lege), např. přechodu práv na pojišťovnu či zdravotní pojišťovnu apod. Jedná se tedy vždy o přechod práv na základě objektivní skutečnosti (např. úmrtí poškozeného, výplata pojistného na základě pojistných a zákonných podmínek, změna právního subjektu v jeho názvu, rozdělení či sloučení společnosti, apod.), byť i smluvním postupem, jehož účelem ovšem není převod práv ke konkrétní pohledávce z náhrady škody. Dohoda o postoupení pohledávky je faktickým převodem podloženým zákonnými podmínkami podle § 1879 a násl. nového občanského zákoníku, umožňující záměnu v osobě věřitele. Je založena na smluvní volnosti umožňující obchod s pohledávkami za podmínek, jež se obsahu základního vymezení podstaty pojmu poškozeného i účelu zajištění jeho procesních práv v trestním řízení zcela vymykají.“ Podle názoru odvolacího soudu poškozená „zcela účelově obcházela zákon“ a neměla být jako poškozená vůbec připuštěna k trestnímu řízení. Odvolací soud argumentoval tím, že právo na vyjádření souhlasu s trestním stíháním podle § 163 tr. ř. poškozené nepřísluší, neboť jde o právo osobnostní, které nepřechází na právního nástupce podle § 45 odst. 3 tr. ř. Takové právo nevzniklo ani společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., a proto je nemohla nabýt ani A. A.

Dovolatel poukázal na to, že Nejvyšší soud judikoval ve věci sp. zn. 3 Tdo 709/2010, že § 163 odst. 1 tr. ř. se neuplatní tehdy, je-li poškozeným právnická osoba, neboť u ní nepřipadá v úvahu užití § 100 odst. 2 tr. ř. Pokud jde o obecnou možnost toho, aby právnická osoba byla ve vztahu osoby blízké k osobě fyzické, bylo již před novou civilně právní úpravou judikováno, že takový vztah je možný (srov. č. [53/2004](#) Sb. rozh. obč. nebo sp. zn. 29 Cdo 4822/2008, publikované pod č. 9 in Soudní judikatura, roč. 2010). Obviněný zmínil, že účinností zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, se změnilы předpoklady, z nichž vycházel názor Nejvyššího soudu formulovaný v rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 709/2010. Dovolatel nesouhlasí ani s touto částí úvahy Vrchního soudu v Olomouci, která odkazuje na § 45 odst. 3 tr. ř., o nemožnosti přechodu práva, neboť v případě poškozené se jedná o transformaci osoby, nikoli o převod či přechod na osobu odlišnou. Obviněný je přesvědčen, že poškozené A. A. příslušelo právo podle § 163 odst. 1 tr. ř., a protože vyjádřila nesouhlas s jeho trestním stíháním, bylo jeho trestní stíhání nepřipustné podle § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř.

Obviněný z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. 10. 2015, sp. zn. 3 To 42/2015, i rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 50 T 3/2014, přičemž nenavrhl další postup po zrušení těchto rozhodnutí.

Obviněný D. T. podal dovolání prostřednictvím obhájce Mgr. M.K. opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Především uvedl, že po zahájení jeho trestního stíhání získala A. A., která je jeho družkou a sestrou obviněného G. A., na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 27. 9. 2013 od původní poškozené společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., pohledávku na náhradu škody ve výši 196 653,56 EUR s příslušenstvím vůči obviněným. Na základě smlouvy o

převodu obchodních podílů ze dne 27. 9. 2013 nabyla A. A. od původních společníků J. S. a K. M. podíly ve společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., a stala se tak jediným společníkem této společnosti. Jako jediná společnice společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., následně uskutečnila převod jmění společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na sebe jako fyzickou osobu a veškerá práva a povinnosti této společnosti přešly na ni jako na univerzálního právního nástupce. Společnost KMJS DUO SERVIS, s. r. o., zanikla výmazem z obchodního rejstříku. Tento převod jmění společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na A. A. byl završen pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 5. 2014, č. j. A 21217-RD9/KSOS, Fj 23953/2014. Podáním ze dne 12. 5. 2014 poškozená A. A. vyslovila podle § 163 tr. ř. nesouhlas s trestním stíháním obviněných D. T. a G. A.

Soud prvního stupně však jejich trestní stíhání nezastavil a vydal odsuzující rozsudek ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 50 T 3/2014. V odůvodnění rozsudku soud prvního stupně uvedl, že převod pohledávky na náhradu škody a převzetí jmění A. A., byly účelovými úkony učiněnými ve snaze vytvořit stav, který by mohl vést k zastavení trestního stíhání obviněných. Soud prvního stupně nepřihlížel k nesouhlasu poškozené A. A. s trestním stíháním obviněných proto, že podle § 45 odst. 3 tr. ř. sice na právního nástupce přecházejí práva, která trestní řád přiznává poškozenému, ale jen jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Právo vyjádřit souhlas či nesouhlas s trestním stíháním nepřechází na právního nástupce, neboť se jedná o osobní právo. Obviněný podal v zákonné lhůtě odvolání proti všem výrokům rozsudku soudu prvního stupně, které se ho dotýkaly, a to z důvodu jejich nesprávnosti. V odvolání zdůrazňoval především skutečnost, že jeho trestní stíhání je nepřípustné podle § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř., neboť jediný poškozený, a to jeho družka A. A., odepřela podle § 163 tr. ř. souhlas s jeho trestním stíháním, jakož i s trestním stíháním obviněného G. A. který je bratrem poškozené. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 7. 10. 2015, sp. zn. 3 To 42/2015, jeho odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl. Stejně tak zamítl odvolání obviněného G. A. i poškozené a zúčastněné osoby A. A.

Obviněný poukázal na to, že, podle názoru odvolacího soudu § 45 odst. 3 tr. ř. zakotvuje možnost přechodu práv z poškozeného na právního nástupce výhradně ve vztahu k nároku na náhradu škody. Některá práva však nepřecházejí, zejména osobnostní práva na vyjádření souhlasu s trestním stíháním podle § 163 tr. ř. Při odůvodnění těchto závěrů odkazoval na judikaturu Nejvyššího soudu pod č. [10/2012](#) Sb. rozh. tr., podle níž právnícké osobě takové osobnostní právo nenáleží. Podle odvolacího soudu původní poškozená společnost KMJS DUO SERVIS, s. r. o., neměla právo vyslovit nesouhlas s trestním stíháním, a proto právo nemohlo přejít na A. A. jako poškozenou, neboť nikdo nemůže převést na jiného více práv než má sám. Odvolací soud dovodil, že soud prvního stupně vzhledem k rozpornému postavení A. A., jako poškozené a současně i jako zúčastněné osoby, jí vůbec neměl přiznat postavení poškozené. Obviněný namítl, že rozhodnutím odvolacího soudu bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Obviněný z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. 10. 2015, sp. zn. 3 To 42/2015, zrušil také rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 50 T 3/2014, ve výrocích, které se ho dotýkají, tedy ve výroku o vině, trestu, i výrocích o propadnutí částky 470 000 Kč, propadnutí motorového vozidla zn. Ford Mondeo, rz. ... a ve výroku o zabránění vozidla zn. Mercedes Benz E320 CDI, rz. A. A., a aby sám rozhodl, že se trestní stíhání obviněného D. T. zastavuje.

Nejvyšší státní zástupce v písemném vyjádření k dovolání obviněných uvedl, že obviněný G. A. opřel dovolání o dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. a) a g) tr. ř., avšak z obsahu dovolání vyplývá, že ve skutečnosti obviněný uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e) a g) tr. ř. Nejvyšší státní zástupce nepovažuje námítky obviněného za důvodné. Pokud jde o subjektivní stránku, ta vyplývá z tzv. skutkové věty výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně ve spojení s usnesením odvolacího soudu. Přímo z povahy věci je vyloučeno, aby obvinění jednali z nedbalosti či

dokonce zcela nezaviněně. Naplněna byla i objektivní stránka zločinu. Z tzv. skutkové věty výroku rozsudku o vině vyplývá nejen to, že se obvinění obohatili (o prostředky vylákané od poškozené společnosti), nýbrž i to, že uvedli poškozenou společnost v omyl (vyvolání zdání solidnosti, předstírání zájmu o dodání zboží atd.), přičemž tím způsobili poškozené společnosti škodu velkého rozsahu (konkrétně 5 035 314,40 Kč). Nejvyšší státní zástupce nepokládá za důvodnou ani výtku údajného nesprávného posouzení škody. Škodou na straně poškozené společnosti je ten objem peněžních prostředků, který bez právního důvodu opustil účty poškozené společnosti, neboť právě o tyto peněžní prostředky byla poškozená společnost připravena. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 4 Tdo 1426/2015, v němž je vysloven právní názor, že výhrada dovolatelů, že by ze způsobené škody velkého rozsahu měla být odečtena částka odpovídající DPH, je nedůvodná.

Obviněný dále namítl „nezákonnost trestu propadnutí věci“, protože vozidlo zn. Audi údajně nabyl od předchozího vlastníka ještě před spácháním trestné činnosti. V tomto případě byly splněny veškeré zákonné podmínky pro uložení tohoto trestu, což soudy řádně odůvodnily (srov. str. 17 rozsudku krajského soudu a str. 28 - 29 usnesení vrchního soudu).

K námitce obviněného, že soudní rozhodnutí jsou v rozporu se zásadou ultima ratio, nejvyšší státní zástupce odkázal na str. 25 a 26 napadeného usnesení vrchního soudu, kde je tato výhrada obviněného vyvrácena. Dodal, že nesprávná je základní premisa obviněného, že A. A. byla poškozenou trestným činem, a proto nelze dovozovat porušení principu ultima ratio s odkazem na její stanovisko. Otázku předpokladů § 12 odst. 2 tr. zákoníku je zásadně nezbytné posuzovat vždy ex ante, tedy podle toho, jak se věc jevila v době páchaní trestné činnosti. Společenskou škodlivost určitého činu je nutno posuzovat k okamžiku, kdy k jednání došlo, přičemž jednání obviněného vykazovalo vysokou společenskou škodlivost vzhledem k velkému rozsahu způsobené škody. Nejvyšší státní zástupce nepřisvědčil ani námitce obviněného o existenci extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými závěry. Podle nejvyššího státního zástupce tato výhrada zcela postrádá opodstatnění.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., který uplatnil obviněný G. A. i obviněný D. T. na argumentaci soudů obou stupňů, nejvyšší státní zástupce uvedl, že Vrchní soud v Olomouci vyvrátil tuto námitku v usnesení napadeném dovoláním na str. 15 - 25. Dospěl k závěru, že „smlouvou o převedení pohledávky na náhradu škody, resp. převzetím společnosti a její následnou likvidaci na ni jako na právního nástupce podle § 45 odst. 3 tr. ř. nepřešlo právo k vyjádření souhlasu s trestním stíháním obou obviněných podle § 163 tr. ř.“ (str. 24 napadeného usnesení). Podle názoru nejvyššího státního zástupce základní důvod, proč námitka nedostatku souhlasu s trestním stíháním obviněných neobstojí, spočívá v posouzení otázky, zda A. A. byla vůbec poškozenou trestným činem. Nejvyšší státní zástupce zaujal k této otázce negativní stanovisko. Zákonodárce definoval poškozeného v § 43 odst. 1 tr. ř. taxativním výčtem, z čehož lze per eliminationem dovodit, že žádná jiná osoba než ta, která je ve výčtu uvedena, není poškozeným ve smyslu platného trestního řádu. Ustanovení § 45 odst. 3 tr. ř., ve kterém je stanoveno, že pokud je „o uplatnění nároku na náhradu škody, přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce“, neznamená, že by se z právního nástupce poškozeného stával „nový“ poškozený. Takový výklad by odporoval znění § 43 odst. 1 tr. ř., a neodpovídal by ani dikci samotného § 45 odst. 3 tr. ř., který ve vztahu k uplatnění nároku na náhradu škody a s ním souvisejících práv hovoří o přechodu na právního nástupce, nikoliv o tom, že by se z právního nástupce stával poškozený v úzkém slova smyslu. Otázku, kdo je poškozeným v úzkém slova smyslu podle § 43 odst. 1 tr. ř., je třeba posuzovat zásadně ex ante, tedy s ohledem na okolnosti, které zde byly v době páchaní trestného činu (arg. „Ten, komu bylo trestným činem ublíženo...“). Dále lze dovodit, že poškozeným podle § 43 odst. 1 tr. ř. se člověk (či právnická osoba) stává v důsledku trestného činu, nikoliv v důsledku právního nástupnictví. Právní nástupce se tedy s ohledem na znění § 43 odst. 1 tr. ř. a § 45 odst. 3 tr. ř.

nestává poškozeným, „pouze“ na něj přecházejí práva poškozeného ve vztahu k uplatnění nároku na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. Nejvyšší státní zástupce na základě těchto skutečností uzavřel, že jestliže A. A. nebyla poškozenou trestným činem ve smyslu § 43 odst. 1 tr. ř., nepřicházel v úvahu ani její eventuální nesouhlas s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř., neboť podmínka souhlasu je spojena právě jen s osobou poškozeného. Ustanovení § 163 odst. 1 tr. ř. se výslovně zmiňuje o souhlasu „poškozeného“ podle § 43 odst. 1 tr. ř., nikoliv o souhlasu toho, na koho přešla práva týkající se nároku na náhradu škody podle § 45 odst. 3 tr. ř. Nejvyšší státní zástupce proto považuje za nedůvodné námitky obviněných, že jejich trestní stíhání bylo nepřípustné.

Nejvyšší státní zástupce z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obou obviněných podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná. Projevil souhlas s tím, aby Nejvyšší soud rozhodl o dovoláních za podmínek podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání a souhlasil podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř., aby i jiné rozhodnutí bylo učiněno v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) zjistil, že dovolání obviněných jsou přípustná [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř.], byla podána obviněnými jako osobami oprávněnými prostřednictvím obhájců [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze dovolání učinit (§ 265e odst. 1, odst. 2 tr. ř.) Dovolání mají v podstatě obligatorní obsahové náležitosti dovolání stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obou obviněných jsou zjevně neopodstatněná.

K dovolání obviněného G. A.:

Obviněný podal dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. e) a g) tr. ř.

Podle § 265f odst. 1 tr. ř. je Nejvyšší soud jako soud dovolací při rozhodování o dovolání vázán tím, které výroky rozhodnutí, v jakém rozsahu a z jakých důvodů dovolatel napadá a čeho se domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Takto podané dovolání vymezuje rozsah a obsah přezkoumání povinnosti dovolacího soudu. Východiskem pro existenci důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívajícího v nesprávném právním posouzení skutku je popis skutku obsažený v příslušném výroku napadeného rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší soud proto přezkoumává napadený rozsudek ve vztahu k těm skutkovým zjištěním, která jsou uvedena v tzv. skutkové větě výroku o vině. S odkazem na důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se nelze domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je založeno rozhodnutí napadené dovoláním. Skutkový stav je v případě rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. ani prověřovat úplnost provedení dokazování a správnost hodnocení jednotlivých důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. (srov. Šámal, P., Král, V., Baxa, J., Púry, F. Trestní řád. Komentář. II. díl 4. vydání. Praha: C. H. Beck 2002, s. 1642). Protože důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, dovolacímu soudu nepřísluší posuzovat správnost a zákonnost provádění dokazování. Postup soudu, jímž provádí dokazování v hlavním líčení (veřejném zasedání) je totiž upraven trestním řádem, tedy procesním předpisem, a není součástí hmotně právního posuzování.

Obviněný s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. především namítl

neúplnost tzv. skutkové věty rozsudku soudu prvního stupně ve spojení s usnesením soudu druhého stupně. Vytkl, že v ní chybí popis subjektivní i objektivní stránky trestného činu. Tato námitka je zjevně neopodstatněná. Z popisu skutku ve výroku o vině (tzv. skutkové věty) rozsudku soudu prvního stupně je zcela zřejmé, že obvinění G. A. a D. T. jednali společně a po předchozí dohodě s cílem vylákat finanční prostředky pod záminkou dodání zboží a trestnou činností se obohatit. Zvlášť závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku nelze spáchat z nedbalosti. Soudy obou stupňů posoudily správně zavinění obviněného G. A. ale i zavinění obviněného D. T. Správně vycházely ze všech konkrétních okolností, za nichž byl zvlášť závažný zločin podvodu spáchán a ze všech důkazů významných z tohoto hlediska. Stejně tak byla prokázána objektivní stránka zvlášť závažného zločinu podvodu, což je zřejmé z tzv. skutkové věty výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně. Námitky obviněného vzbuzují dojem, že se s obsahem rozsudku soudu prvního stupně ve spojení s usnesením odvolacího soudu náležitě neseznámil, anebo zřejmě není schopen akceptovat stejně jako velká část zločinců jakékoliv rozhodnutí soudu. Pro úplnost lze dodat, že o úmyslu obviněného spáchat zmíněný zvlášť závažný zločin podvodu svědčí krátká časová souvislost, v níž tento zvlášť závažný zločin se spoluobviněným spáchal, že ani po výběru finanční částky za nedodané zboží ani v následující době společně s ostatními obviněnými žádné zboží nedodal a že také samozřejmě nebyla nalezena částka 196 653,56 EUR, tj. 5 035 314,40 Kč, kterou obvinění získali trestnou činností a kterou použili pro vlastní potřebu. Způsob provedení zvlášť závažného zločinu podvodu se nijak neliší od modu operandi jiných zločinců – podvodníků, protože úmysl obviněných od počátku směřoval k tomu, aby získali podvodným jednáním mnohamilionovou částku, na což správně upozornil ve svém vyjádření i státní zástupce.

Nejvyšší soud nepřisvědčil ani námitce údajného nesprávného posouzení výše škody. Pro stručnost odkazuje na správné závěry soudů obou stupňů i na obsah usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. 4 Tdo 1426/2015, od něhož nemá důvodu se odchylovat. Soudy obou stupňů správně vycházely z částky poukázané poškozenou společností KMJS DUO SERVIS, s. r. o., společnosti VTI Integra System, s. r. o., přičemž škodou jsou ty peněžní prostředky, které byly poukázané z účtu poškozené společnosti, protože o tyto prostředky byla společnost KMJS DUO SERVIS, s. r. o., poškozena jednáním obviněných. Naprosto nedůvodnou je námitka, že od částky, která představuje způsobenou škodu, by měla být odečtena daň z přidané hodnoty (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. 4 Tdo 1426/2015).

Obviněný také namítl, že soudy nesprávně vyhodnotily podmínky pro uložení trestu propadnutí věci. Těmito námitkami obviněný zpochybnil učiněná skutková zjištění. Jak bylo zmíněno výše, přehodnocování provedeného dokazování svým obsahem nenaplnuje uplatněný důvod dovolání.

Další námitky obviněný směřoval k aplikaci zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu použití trestního práva jako ultima ratio. Nejvyšší soud k této námitce především uvádí, že společenská škodlivost činu není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Tuto společenskou škodlivost je třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného činu, u něhož je nutné i zhodnotit intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Kritérium společenské škodlivosti je doplněno principem ultima ratio, ze kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné, nebo nevhodné (srov. č. [26/2013](#) Sb. rozh. tr.). Vycházeje z těchto závěrů je zcela zřejmé, že aplikace zásady subsidiarity trestní represe ani principu ultima ratio nepřichází vůbec v úvahu.

Obviněný byl stíhán a odsouzen pro zvláště závažný zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, kterým způsobil škodu velkého rozsahu, tedy škodu přesahující 5 000 000 Kč a je naprosto zřejmé, že škodlivost takového činu vylučuje aplikaci výše zmíněné zásady i principu. Obviněný navíc odůvodňuje i aplikaci postojem A. A. ke zvláště závažnému zločinu podvodu, což je okolnost, ke které nelze přihlížet. Námitka obviněného je proto zjevně neopodstatněná.

Obviněný namítl také extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními soudů a je přesvědčen, že došlo k porušení práva na spravedlivý proces. Tento rozpor obviněný odůvodnil námitkami, které zpochybňují zjištěný skutkový stav, který se stal základem rozhodnutí soudů. Nejvyšší soud neshledal žádný, natož extrémní, rozpor mezi skutkovými provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními, ani nezjistil porušení práva obviněného na spravedlivý proces.

Dalším důvodem, o který obviněný opřel dovolání je důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., který spočívá v tom, že proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné. Vzhledem k tomu, že týž dovolací důvod uplatnil obsáhle i spoluobviněný D. T., Nejvyšší soud odkazuje pro stručnost vzhledem k § 265i odst. 2 tr. ř. na obsah odůvodnění rozhodnutí o dovolání obviněného D. T., které platí i pro posouzení tohoto důvodu dovolání u obviněného G. A.

K dovolání obviněného D. T.:

Obviněný D. T. opřel dovolání o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Tento důvod dovolání je dán tehdy jestliže v trestní věci existoval některý z obligatorních důvodů taxativně uvedených v § 11 odst. 1, odst. 4 nebo v § 11a tr. ř., pro který nelze trestní stíhání zahájit, a pokud již bylo zahájeno, musí být zastaveno. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., který spočívá v tom, že příslušný orgán činný v trestním řízení - v závislosti na tom, kdy důvod nepřípustnosti trestního stíhání vyšel najevo - nerozhodl o zastavení trestního stíhání a místo rozhodnutí o zastavení trestního stíhání došlo k jinému rozhodnutí, zejména k odsuzujícímu rozsudku, které je pro obviněného méně příznivé.

Obviněný D. T. konkrétně namítá, že jeho trestní stíhání bylo nepřípustné, protože A. A. , která je jeho družkou, jako poškozená projevila podle § 163 odst. 1 tr. ř. nesouhlas s jeho trestním stíháním ale i s trestním stíháním jejího bratra G. A. Obviněný D. T. dovozuje oprávnění A. A. podle § 163 odst. 1 tr. ř. z toho, že smlouvou ze dne 27. 9. 2013 uzavřenou s poškozenou společností KMJS DUO SERVIS, s. r. o., převzala pohledávku na náhradu škody ve výši 196 653,56 EUR s příslušenstvím a dále, že na základě smlouvy o převodu obchodních podílů ze dne 27. 9. 2013 nabyla od původních společníků podíly v poškozené společnosti a stala se tak jediným společníkem této společnosti.

Oba obvinění uplatnili tuto námitku v odvoláních, avšak vrchní soud jako soud odvolací jí nepřisvědčil. Poukázal přitom na pojem a rozsah práv poškozeného podle § 43 a násl. tr. ř. i na ustanovení § 45 odst. 3 tr. ř., které zakotvuje podmínky pro přechod práv, která zákon přiznává poškozenému. Dospěl k závěru, že i z hlediska jazykového výkladu ustanovení § 45 odst. 3 tr. ř. je třeba vycházet z pojmu přechodu práv a nikoliv převodu práva. Podle názoru odvolacího soudu poškozené právnické osobě KMJS DUO SERVIS, s. r. o., vůbec nevzniklo právo k vyjádření souhlasu či nesouhlasu s trestním stíháním obou obviněných, a proto taková práva nemohla nabýt ani A. A. jako fyzická osoba, přestože byla v blízkém vztahu k obviněným předpokládaným v ustanovení § 163 odst. 1 tr. ř. Vrchní soud v Olomouci učinil správné právní závěry, pokud jde o tuto námitku obviněných. Nejvyšší soud k nim pouze dodává následující:

Podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné.

Podle § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř. trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět.

V § 43 tr. ř. je upraveno postavení poškozeného. Podle § 43 odst. 1 tr. ř. ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil (poškozený), má právo činit návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisu (§ 65), zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání, konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit. Podle § 43 odst. 3 tr. ř. poškozený je oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena, nebo vydat bezdůvodné obohacení, které obžalovaný na jeho úkor trestným činem získal. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2). Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje nebo z jakých důvodů a v jakém rozsahu se uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení.

Podle § 45 odst. 3 tr. ř. jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení (§ 43 odst. 3), přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce.

V § 163 odst. 1 tr. ř. je upraveno trestní stíhání se souhlasem poškozeného. U taxativně vyjmenovaných trestných činů, mezi nimiž je i trestný čin podvodu podle § 209 tr. zákoníku, trestní stíhání proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď (§ 100 odst. 2) lze zahájit a již v zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného. Je-li poškozených jedním skutkem několik, postačí souhlas být jen jednoho z nich.

Podle § 100 odst. 2 tr. ř. svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu, anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.

Nejvyšší soud přisvědčil právnímu názoru Vrchního soudu v Olomouci prezentovanému v napadeném usnesení na str. 17-25, který vychází z toho, že dne 27. 9. 2013 A. A. uzavřela s oběma jednateli společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., smlouvu o postoupení pohledávky na náhradu škody ve výši 196 653,56 EUR uplatněné zmíněnou společností s tím, že nebylo dosud nic vymoženo. Podle článku II. odst. 1 smlouvy se zavázala za postoupení pohledávky označené v článku I. odst. 1 této smlouvy jako postupník zaplatit postupiteli úplatu, jejíž výše a způsob placení je sjednána v dodatku č. 1 k této smlouvě, který tvoří nedílnou součást obsahu této smlouvy o postoupení pohledávky. Podle článku III. odst. 4 se účastníci smlouvy dohodli, že obsah smlouvy a obsah dodatku č. 1 k této smlouvě je důvěrný a je předmětem obchodního tajemství a zavazují se, že jeho obsah nezveřejní a budou jej uchovávat v tajnosti. To se netýká předložení této smlouvy orgánům činným v trestním řízení, jakož i dlužníkům. Dodatek č. 1 však k tomuto podání nepřipojila a ani později jej nepředložila orgánům činným v trestním řízení.

Obdobně tomu bylo také se smlouvou o převodu obchodních podílů uvedené společnosti, podle níž měla A. A. jako nabyvatelka zaplatit každému ze společníků částku 2 500 000 Kč do advokátní úschovy, a to na základě zvlášť uvedených podmínek smlouvy o advokátní úschově. V souvislosti s těmito skutkovými zjištěními nelze přehlédnout ani zjištění soudu prvního stupně, který považoval A. A. za poškozenou, avšak uvedl, že postoupení pohledávky na náhradu škody i převod celého obchodního podílu společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na A. A., jakož i uplatnění tohoto nároku

byly úkony zcela účelové, protože k nim došlo až v době probíhajícího trestního řízení a po zajištění peněz při domovní prohlídce u obviněného D. T. a po zajištění osobních vozidel obou obviněných i A. A., jako věcí tvořících výnos z trestné činnosti či přinejmenším částečně pořízených z peněz pocházejících z trestné činnosti. Soud prvního stupně také na základě skutkových zjištění zcela správně poukázal na to, že A. A. prokazatelně neměla finanční prostředky na úhradu kupní ceny za převod obchodních podílů v celkové výši 5 000 000 Kč, když nedlouho před tím čerpala úvěr na pořízení rodinného domu ve výši přes 1 500 000 Kč a řadu let pobírala plat pohybující se ročně ve výši kolem 180 000 Kč a v době před nákupem obchodních podílů byla řadu měsíců na mateřské dovolené. Učinil závěr, že formálně došlo k postoupení pohledávky na náhradu škody i k převodu obchodních podílů společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na A. A., avšak jednalo se o zjevně účelové úkony, které měly zabránit trestnímu postihu obviněných G.A. a D. T. jako osob jí blízkých. Z těchto skutkových zjištění vychází i odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu, podle něhož A. A. zcela otevřeně zdůrazňovaným, komplikovaným a nepochybně s odbornou právní pomocí účelově realizovaným postupem směřovala k zajišťování podmínek k tomu, aby zamezila trestnímu stíhání a odsouzení jejího bratra a druha.

Odvolací soud se podrobně zabýval pojmem a rozsahem práv poškozeného podle § 43 a násl. tr. ř. s tím, že je nutné vykládat tyto pojmy v souvislosti s účelem trestního řízení podle § 1 tr. ř., který spočívá v náležitém zjištění trestných činů, jejich pachatelů a zajištění toho, aby byli podle zákona spravedlivě potrestáni. Ustanovení § 45 odst. 3 tr. ř., které zakotvuje podmínky pro přechod práv, která zákon přiznává poškozenému výhradně jen k uplatnění nároku na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Zdůraznil přitom, že také jazykový výklad § 45 odst. 3 tr. ř. vychází z přechodu práv a nikoliv z převodu práva. Vrchní soud v Olomouci se neztotožnil s odvolací argumentací odvolatelů, že vstupem do práv původního poškozené společnosti získala A. A. jako právní nástupce veškerá práva poškozeného podle trestního řádu. Mezi práva, která na poškozeného nepřecházejí, podle něj nepochybně patří právě osobnostní práva k vyjádření souhlasu poškozeného s trestním stíháním obviněného podle § 163 tr. ř. Odvolací soud k tomu uvedl, že tento závěr vyplývá ze samotné podstaty tohoto ustanovení, jež je určeno k řešení specifických kolizí veřejného zájmu a zájmu poškozeného. Představuje průlom do zásad legality a oficiality trestního řízení u vyjmenovaných trestných činů, u nichž existuje rozpor mezi veřejným zájmem na trestním stíhání pachatele trestného činu a zájmem poškozeného, který má blízký vztah k pachateli, a který může být v důsledku potrestání pachatele nepřímou také postižen. Takové osobnostní právo svědčí proto výhradně fyzické osobě (srov. č. 10/2012 Sb. rozh. tr.) a nikoliv poškozené společnosti, která je osobou právnickou. Zmíněné osobnostní právo nepřechází ani na dědice poškozeného, který zemřel (srov. č. [56/2009](#) Sb. rozh. tr.). Podle názoru odvolacího soudu právo k vyjádření souhlasu s trestním stíháním obou obžalovaných poškozené právnické osobě KMJS DUO SERVIS, s. r. o., vůbec nevzniklo. A. A. proto nemohla vůbec získat od poškozené takové právo, protože poškozená společnost na ni nemohla převést více práv, než měla sama (zásada *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*). Z podmínek § 45 odst. 3 tr. ř. a obsahu jednotlivých formálně uzavřených smluv A. A. je ostatně zcela zřejmé, že mělo jít výhradně jen o právní nástupnictví k uplatnění nároku na náhradu škody. Nejvyšší soud shledal tyto právní závěry zcela správnými.

Z hlediska naplnění důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. je významné posouzení dvou otázek. Za prvé, zda A. A. se stala poškozenou v důsledku postoupení pohledávky na náhradu škody, a dále, zda v kladném případě jí vzniklo oprávnění podle § 163 odst. 1 tr. ř. vyslovit nesouhlas s trestním stíháním obviněného G. A. který je jejím bratrem, a obviněného D. T. , který je jejím druhem.

Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 50 T 3/2014, považoval A. A. za poškozenou, jak je zřejmé z výroku o náhradě škody učiněného v adhezním řízení, kterým tento soud rozhodl, že podle § 229 odst. 1 tr. ř. se poškozená A. A., trvale bytem F.-M., Č., odkazuje s nárokem

na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. O tom, že ji považoval za poškozenou, svědčí i odůvodnění tohoto výroku na str. 17 a 18 zmíněného rozsudku, a to přesto, že soud prvního stupně vyslovil pochybnosti o tom, zda A. A. měla prostředky na úplatu ze smlouvy z postoupení pohledávky na náhradu škody vzhledem k jejím příjmům, dluhům a sociálnímu postavení. Posouzení těchto podmínek vedlo soud prvního stupně k názoru, že k postoupení pohledávky na náhradu škody společností KMJS DUO SERVIS, s. r. o., za společností VTI Interga System, s. r. o., i k převodu obchodních podílů společnosti KMJS DUO SERVIS, s. r. o., na ni formálně došlo, avšak jednalo se o úkony zjevně účelové, vedené pouze snahou záměrně vytvářet umělé podmínky pro zabránění dalšímu trestnímu postihu osob jí blízkých.

Právní názor, že A. A. se v důsledku postoupení pohledávky na náhradu škody stala poškozenou v trestní věci dovolatelů, je správný. Odpovídá výkladu § 45 odst. 3 tr. ř. i dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 5 Tdo 609/2007, mimo jiné uvedl, že z formulace zmíněného ustanovení trestního řádu o přechodu práv poškozeného nelze dovodit, že by jakýmkoli způsobem omezovalo okruh osob, které se staly podle zvláštních právních předpisů právními nástupci poškozeného v trestním řízení. Tento názor pokládá za správný a odkazuje na něj i Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. I. ÚS 2512/07, kterým odmítl ústavní stížnost stěžovatele M. N., kterou podal mimo jiné také proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 5 Tdo 609/2007.

Nástupnictvím poškozeného v trestním řízení a předvídatelností soudního rozhodnutí se zabýval Ústavní soud také ve svém nálezu ze dne 25. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 3269/12. Odkázal v něm na obsah usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 5 Tdo 609/2007, a dále uvedl: „Podle ustanovení § 43 odst. 1 tr. ř. je poškozeným, který má v trestním řízení nárok na náhradu škody mimo jiné ten, komu byla trestným činem způsobena majetková škody. Takovému účastníkovi řízení vznikají i zde uvedená procesní práva včetně možnosti navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obviněnému povinnost nahradit tuto škodu (§ 43 odst. 3 tr. ř.). Podle § 45 odst. 3 tr. ř., jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody podle předchozího ustanovení, přecházejí práva, která trestní řád přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce. Názor obviněného, že právním nástupcem poškozeného nemůže být ten, komu byla pohledávka vůči pachateli trestného činu smluvně postoupena, není správný. Z formulace ustanovení trestního řádu o přechodu práv poškozeného nelze dovodit, že by jakýmkoli způsobem omezovalo okruh osob, které se staly podle zvláštních právních předpisů právními nástupci poškozeného v trestním řízení. Komentář k trestnímu řádu (Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. 5 vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, 321 s.) uvádí příklady, které mohou v soudní praxi nastat. Jedná-li se o úmrtí fyzické osoby, budou jejím právním nástupcem dědici, v případě zániku právnické osoby nebo převodu či přechodu práv právnické osoby pak právním nástupcem může být i jiná právnická osoba. Dosavadní výklad ustanovení § 45 odst. 3 tr. ř. připouští rovněž změnu osoby poškozeného v průběhu trestního řízení, v takové situaci právní nástupce pokračuje ve výkonu práv, resp. vstupuje přímo do práv poškozeného. Uplatnil-li poškozený již svůj nárok podle § 43 odst. 3 tr. ř., nemusí tak znovu činit právní nástupce, jen je třeba, aby dal výslovně najevo, že hodlá ve výkonu práv poškozeného pokračovat“. Jestliže Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací zpochybňuje přechod práva na náhradu škody na právního nástupce poškozené společnosti, vychází z nesprávného právního názoru.

Další významnou otázkou je posouzení, zda po sukcesi podle § 45 odst. 3 tr. ř. byla poškozená A. A. oprávněna k prohlášení podle § 163 odst. 1 tr. ř. že nesouhlasí s trestním stíháním dovolatelů. Nejvyšší soud je toho názoru, že právní nástupnictví (sukcese) upravené v § 45 odst. 3 tr. ř. je omezeno pouze a výslovně na dva nároky, a to uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Jenom ve vztahu k těmto nárokům přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, na jeho právního nástupce. Žádné další nároky, resp. žádná další práva, zejména právo udělit nebo odeprít souhlas s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř., nemohou

plynout z takového nástupnictví.

Poškozená A. A. vyjádřila nesouhlas s trestním stíháním obviněných – dovolatelů – podáním ze dne 29. 9. 2013, které bylo doručeno Policii České republiky, Krajskému ředitelství Policie Moravskoslezského kraje, odbor hospodářské kriminality v Ostravě dne 30. 9. 2013. Nesouhlas odůvodnila tím, že vstoupila do postavení poškozeného smlouvou o postoupení pohledávky na náhradu škody ze dne 27. 9. 2013, kterou uzavřela se společností KMJS DUO SERVIS, s. r. o, kterou nabyla pohledávku ve výši 196 653,56 EUR s veškerým příslušenstvím. Současně uvedla, že je sestrou obviněného G. A. a družkou obviněného D. T. , s nímž žila před jeho vzetím do vazby ve společné domácnosti, a který je otcem její dcery „kopretiny“*). Z těchto skutečností dovozuje, že podle § 163 tr. ř. je nezbytný její souhlas s trestním stíháním zmíněných obviněných, a proto vyslovila nesouhlas s jejich trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř. Navrhla také, aby trestní stíhání obviněných bylo podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. zastaveno s tím, že jako poškozená nehodlá uplatňovat jakoukoli pohledávku vůči obviněným, protože nepocituje žádnou újmu, která by jejich jednáním měla vzniknout společnosti (č. l. 94-96 spisu).

Krajský soud v Ostravě jako soud prvního stupně dospěl k závěru, že právo poškozeného udělit souhlas či odepřít souhlas s trestním stíháním obviněných nepřechází na právní nástupce poškozeného, protože se jedná o jeho osobní právo. Poukázal na to, že podle § 45 odst. 3 tr. ř. sice přecházejí práva, která trestní řád přiznává poškozenému, na jeho právní nástupce, ale jen tehdy, jestliže uplatní nárok na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. S tímto právním názorem se ztotožnil i Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací, byť uvedl ještě další okolnosti k tomu, proč A. A. nemohla odepřít souhlas s trestním stíháním obviněných, dospěl k věcně správnému názoru, když se neztotožnil s odvolací argumentací dovolatelů G. A. a D. T., že vstupem do práv původního poškozeného získává jeho právní nástupce veškerá práva poškozeného podle trestního řádu. O nesprávnosti takového názoru podle něj svědčí např. také ustanovení § 310a tr. ř., podle kterého práva poškozeného podle § 309 a 311 tr. ř. (vyjádření souhlasu poškozeného s narovnáním a práva s tím spojená), nepříslušíjící tomu, na koho pouze přešel nárok na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Nejvyšší soud pro úplnost dodává k otázce podmíněnosti trestního stíhání souhlasem poškozeného, že udělení souhlasu k trestnímu stíhání podle § 163 odst. 1 tr. ř. je právem, které se váže pouze na osobu poškozeného a nemůže dědictvím přecházet na jeho dědice (srov. č. 54/1998 Sb. rozh. tr.). Nejvyšší soud na základě výše zmíněných právních úvah zjistil, že námitky obou dovolatelů nenaplnují dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání obou obviněných netrpí vytýkanými vadami a jsou zjevně neopodstatněná. Proto obě dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Obviněný G. A. v dovolání zčásti uplatnil námitky, které svým obsahem nenaplnují důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a ve zbývající části je jeho dovolání zjevně neopodstatněné. Zjevně neopodstatněné je celé dovolání obviněného D. T. O dovolání obviněných rozhodl v neveřejném zasedání, které konal za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)